Metodický manuál

Režie: Miroslav Haluza

Kamera: Miroslav Haluza
Simon Pelikán

Vypráví: Pavel Římský

Délka: 53 minut **JAVARI**
45 minut **MATSÉS**

Festivalová ocenění 2024

Best Film of Expediční Kamera

Grand Prix Prague Film Awards

Best Film Hory a Mesto Slovensko

Best Film of Film Festival Třeboň

Oustanding Excelence Documentary Without Borders USA

Autor:

Mirek Haluza nar. 1.1.1975 je režisér a kameraman mnoha festivalově, televizně a divácky úspěšných expedičních filmů. Miluje cesty k tradičním přírodním národům a kmenovým kulturám, které žijí v rovníkových deštných pralesích a kde je stále k vidění úžasná biodiverzita a dobrodružství na každém rohu. Kromě rybaření a natáčení se doma fyzicky připravuje na expedice ve svém karate klubu v Brně.
Je ženatý a má pětiletého syna a tříletou dceru.

Synopse:

JAVARI je výjimečný český dobrodružný expediční film, který mapuje návrat dvou přátel, Simona a Mirka k indiánskému kmeni Matsés, který žije na peruánsko-brazilské hranici u řeky Javari. Jedno z nejodlehlejších a nejméně probádaných oblastí naší planety se stává dějištěm až neuvěřitelného příběhu, kdy se dvojice cestovatelů na vlastní pěst vypraví hledat další osamocenou osadu domorodých obyvatel z kmene Matsés ztracenou kdesi v hlubinách Amazonie. Obtížný terén, úraz a řešení nebezpečných situací jsou každodenním průvodcem ve světě, kde jakákoliv pomoc v podstatě neexistuje. Signifikantní pointou je fakt, že i v dnešní digitální době stále ještě existují hodnoty jako láska k přírodě, důležitost rodiny, dobrodružství a přátelství se zdánlivě zcela odlišnou kulturou.

Proč film vidět, aneb uživatelské recenze na **CSFD.cz**
s hodnocením JAVARI **83%:**

„Dokument vás nejen nadchne cestovatelským zážitkem, kde o cílové destinaci jste možná ani nikdy neslyšeli, ale donutí vás i přemýšlet nad myšlenkami a hodnotami, které jsou zde zmíněny a jsou moderní společností tak nějak vytlačovány“

„Prostá premisa, kvalitní provedení a osobní nasazení cestovatelů tak dělají tento "buddy film" velmi pozoruhodným zážitkem, který potěší, přiměje k zamyšlení a možná i k dlouho odkládané návštěvě starého přítele.“

„Prales je hustý tak, že by se dal krájet, a přináší ještě hustější zážitky – někdy hrůzostrašné, jindy zase okouzlující. Při sledování výpravy dvou dobrodruhů se tají dech.“

Spisovatel **Lubomír Muller**:

Film má hřejivou myšlenku, že jsme odpovědní za naši planetu. Lidé v hloubi pralesa uznávají hodnoty, které většina světové civilizace popřela, nebo je nechce moc vidět, protože jim připadají jako banalita – například rodinné vztahy, pomoc kamaráda, kamarádky, jistá úroveň skromnosti, neplýtvání, úcty k tomu, co nás živí a bez čeho, pokud to nebudeme respektovat a ničit, jednou nepřežijeme a vymřeme. Obrazově je dokument opět velmi osobní výpovědí a zároveň zábavou se dívat, ne ve smyslu legrace, ale náhodných situací, které i v dramatické chvíli mají svůj nechtěný humor. Skvělý je střih, napojování, udržení napětí i odlehčení. Člověk jim musí věřit, že jsou sice v jistém smyslu blázni vydat se do odlehlého neznáma amazonských mokřin, ale zároveň chtějí předat nám, lenošícím u bezpečných pohovek, kouzlo pravdy. Pravdy, že v tomto světě už nemáme moc jistot, ale stále je tu zázemí dobra - lásky, děti, domova a uvědomění za to bojovat, ctít to a chránit. Jako lidé v amazonském pralese. A tak poslední sekvence otevření domovských dveří je obraz naděje. A slza je v oku natotata…

Jak se studenty pracovat před projekcí.

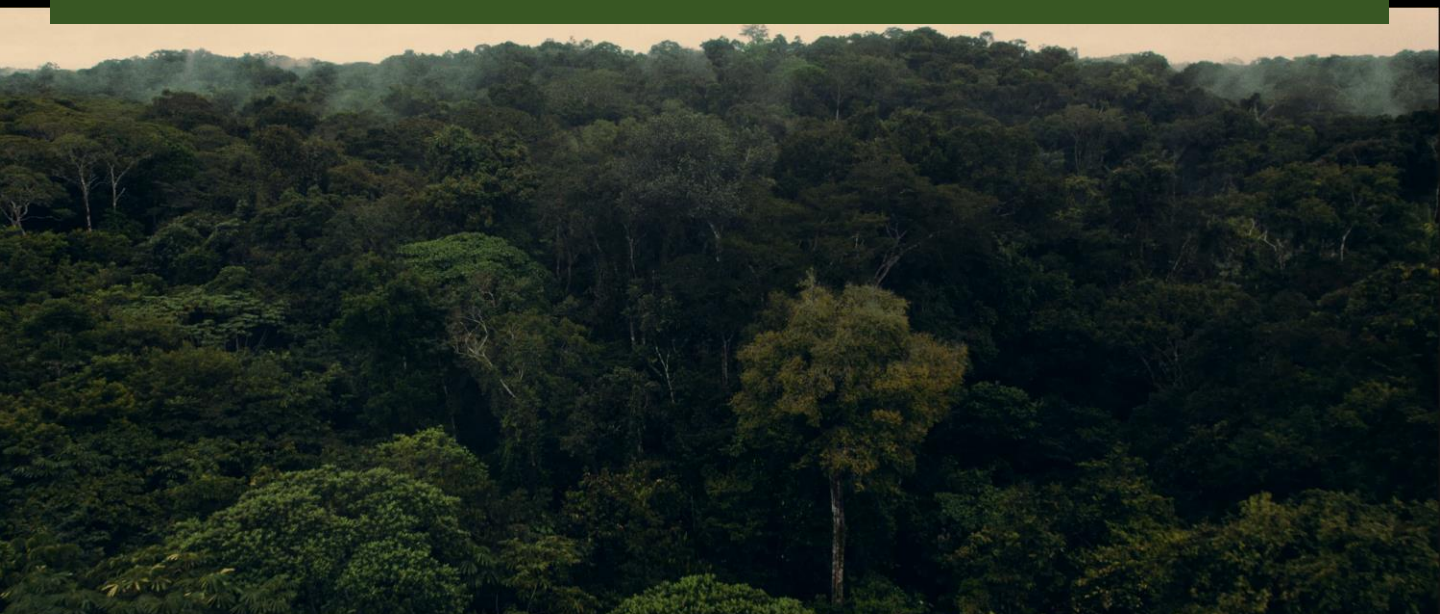
Jednotlivá témata jsou rozdělena do třech okruhů, které jsou diskutovány po zhlédnutí filmů. Prvotní sada otázek se vztahuje k nosným tématům obou filmů a zároveň odpovědi vedou k zamyšlení ještě před samotným zhlédnutím.

- Co pro tebe znamená cesta za snem?
- Co vše jsi ochoten pro svůj cíl obětovat?
- Co pro tebe znamená dobrodružství?
- Řešil jsi někdy krizovou situaci, třeba když šlo kamarádovi o zdraví?
- Co je příčinou mizení původních přírodních národů?

Ekologická a environmentální témata filmu:

Film **JAVARI** je nazván podle pralesní hraniční řeky Javari, která odděluje Peru a Brazílii. V této neuvěřitelně vzdálené a opuštěné oblasti žije několik etnik a osamocených zapomenutých osad, které jsou ohroženy jak likvidací pralesa, tak ilegálním pašeráctví drog a zlata. Nelegální těžba zlata zanechává po sobě v Amazonii hluboké jizvy a tvrdě zasahuje do života původních obyvatel. Chemikálie potřebné k těžbě tráví řeky i půdu a ničí unikátní ekosystém, který poskytuje našim plícím životadárný kyslík.
Nelegální lov zvířat a jejich prodej k jídlu je další tvrdou ranou pro zachování biodiverzity celého ekosystému.

Otázky k diskuzi:

Jak se jmenuje Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, která byla sjednána v roce 1973 ve Washingtonu?
a) CITEC
b) **CITES**
c) CESNET.

Vzpomenete si jaké druhy živočichů se nesmí prodávat či s nimi obchodovat bez příslušného CITES povolení?
a) **kočkovité šelmy, papoušci, opice, pralesničky atd**.
b) kozy, ovce, krávy , slepice atd.

Podle oficiálních čísel, Brazílie ročně vyprodukuje asi sto tun zlata. Odhadneš, kolik z objemu pochází z nelegálních dolů?

Podle neziskové organizace Escolhas Institute je to zhruba 15 % ročně. Nicméně v sousední Venezuele je to více než 50 %.
Proč myslíš, že je důležitá ochrana původních obyvatel a Amazonie?

Kulturní témata filmu:

JAVARI je pokračováním úspěšného expedičního filmu **MATSÉS** z první návštěvy jaguářích lidí kmene Matsés před šesti lety. Tehdy to byla cesta do absolutního neznáma bez záruky výsledku, a přesto byli cestovatelé těmito lidmi přátelsky přijati. Matsés je seznámili se svými zvyky a dozvěděli se o problémech kterým musí čelit. Cestovatelé zjistili, že se nám velmi podobají a mají stejné radosti i starosti.

Kvíz:

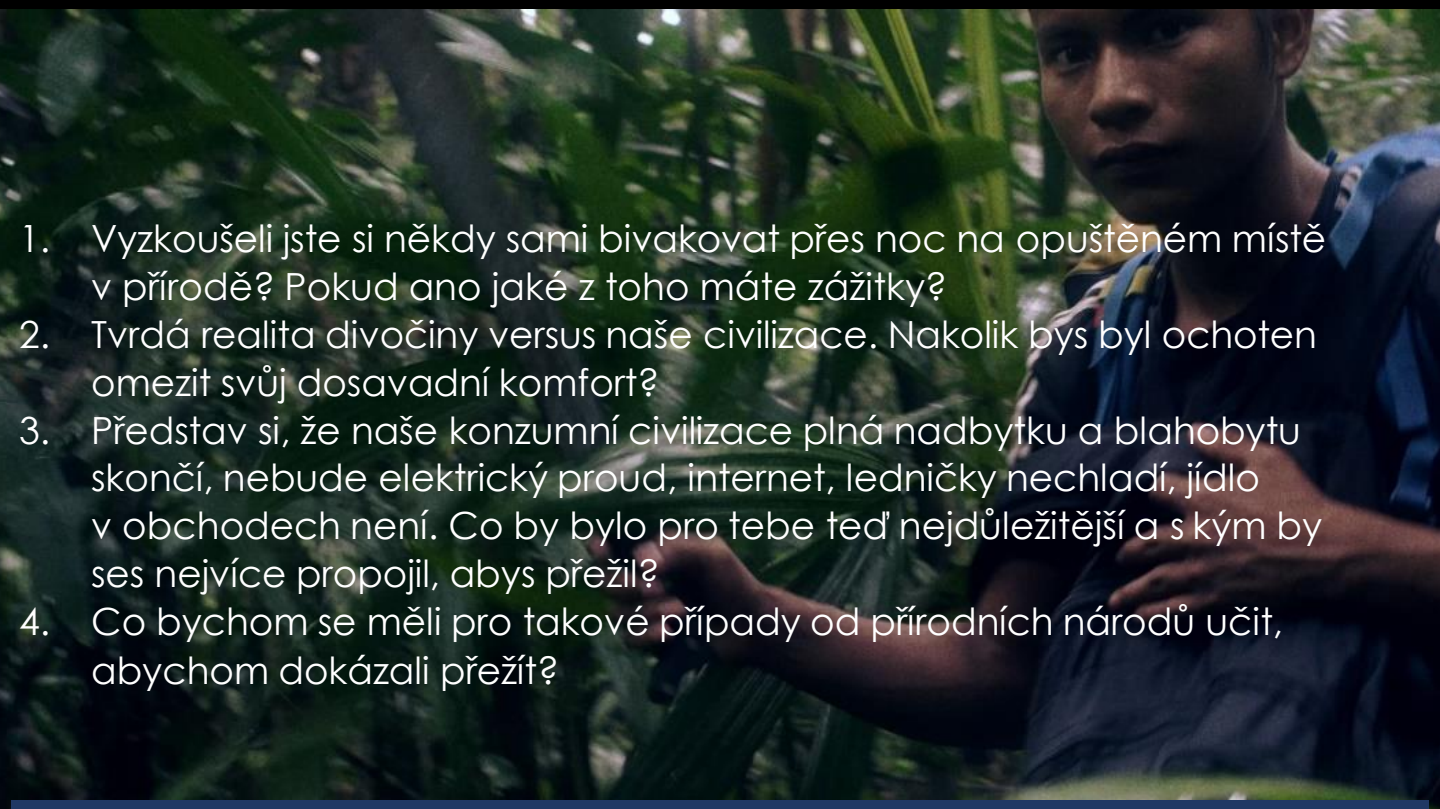
1. Kdo podle tebe stojí za takzvaným „civilizování“ přírodních národů?
2. Jaké to původním obyvatelům přináší výhody a jaké nevýhody?
3. Dokázali byste si představit žít na opuštěném místě třeba jako byla osada na brazilské straně?
4. Jak byste reagovali, kdybyste žili osamoceni na podobném místě a najednou by se objevili cizinci typu Mirek a Simon?
5. V těchto oblastech neexistují žádné supermarkety ani elektrické zásuvky, jak tito lidé vlastně přežijí?

Expediční témata filmu:

Plánování a realizace takové výpravy do neznáma není jednoduchá záležitost. Cesta je náročná a cestovatel neví co bude nejen zítra, ale ani co se stane za hodinu či minutu. Ve filmu **Matsés** Natálka dostala mnoho žihadel a dokázala, že holka dokáže být stejně tvrdá jako většina kluků. V pokračování ve filmu **Javari** došlo k nečekanému úrazu a téměř i konci celé expedice. Přesto Simon dokázal překonat bolest a ukázal, že i přes nepřízeň osudu je pro cíl člověk schopen ze sebe vydat víc, než by si sám myslel, a poprat se s tvrdou realitou.

1. Vyzkoušeli jste si někdy sami bivakovat přes noc na opuštěném místě v přírodě? Pokud ano jaké z toho máte zážitky?
2. Tvrdá realita divočiny versus naše civilizace. Nakolik bys byl ochoten omezit svůj dosavadní komfort?
3. Představ si, že naše konzumní civilizace plná nadbytku a blahobytu skončí, nebude elektrický proud, internet, ledničky nechladí, jídlo v obchodech není. Co by bylo pro tebe teď nejdůležitější a s kým by ses nejvíce propojil, abys přežil?
4. Co bychom se měli pro takové případy od přírodních národů učit, abychom dokázali přežít?

Zhlédli jste dva filmy. Jaká jsou hlavní nosná témata filmů **Matsés** a **Javari**, v čem jsou obě výpravy odlišné a v čem jsou si podobné?

KONEC